



Representantforslag 92 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Svein Flåtten, Svein Harberg og Jan Tore Sanner

Dokument 8:92 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Svein Flåtten, Svein Harberg og Jan Tore Sanner om bruk av skattemessige tiltak for å stimulere til klimavennlige investeringer i egen bolig

Til Stortinget

Bakgrunn

Private husholdninger utgjør 68 prosent av energiforbruket i Norges bygningsmasse. Den enkelte boligeier bør derfor gis gode incentiver til å effektivisere energibruken i egen bolig gjennom å investere i energieffektiviseringstiltak. Det er ikke tilfellet i dag.

I Sverige er det blitt innført et eget skattefradrag, såkalt ROT-fradrag (Rehabilitering, Ombygging, Tilbygg). Denne ordningen gir skattelettelse for ulike typer håndverkerarbeid med tilknytning til boligen under visse kriterier. Fradraget på skattepliktig inntekt er begrenset til halvparten av arbeidskostnaden og oppad til 50 000 kroner per år. Årsaken til at ROT-fradrag ble innført i Sverige var todelt: Et ønske om å få svart arbeid inn i ordnede former, og et ønske om å heve sysselsettingen i tjenesteytende sektor. Resultatene av denne ordningen er dokumentert og analysert, og det er slått fast at skattefradrag virker etter hensikten og at denne type skattestimulans generelt utløser tiltak som ellers ikke ville blitt iverksatt. En annen effekt ved denne ordningen er en vesentlig mindre andel svart arbeid. Effekten på sysselsettingen er beregnet til 2 500 flere sysselsatte personer på grunn av større tilbudseffekt.

I Norge er det, etter forslagsstillernes mening, ikke behov for å stimulere til økt sysselsetting i byggebransjen gjennom brede skattefradrag innenfor

sektoren. I Sverige er det skatt på gevinst ved salg av bolig, noe man i hovedsak ikke har i Norge. Det følger symmetriprinsippet i skattesystemet å innvilge fradrag for et tiltak som øker salgsverdien av boligen dersom salgsgevinsten beskattes. Når en i Norge ikke skattlegger gevinsten, vil det være uheldig å gi et generelt fradrag for ytterligere investeringer i bolig. Den svenske ROT-ordningen er dessuten generell og har sine ulemper i form av at den antakelig har finansiert rene "luksustiltak" rundt om i de svenske hjem.

Problemet med svart arbeid er betydelig i byggebransjen, men det er, etter forslagsstillernes mening, problematisk å «premiere» en bransje med mye svart arbeid ved å gi særlige skattefradrag rettet mot næringsen.

EnergiFunn

Forslagsstillerne mener imidlertid at målrettede skattefradrag kan gi en positiv effekt. Det bør rettes inn mot samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak, og prioritere tiltak som kan bidra til å oppfylle Norges klima- og energiforpliktelser. Dersom et skattefradrag for oppussing av boliger skal innføres, bør det være målrettet mot energieffektiviserende tiltak. Det må settes et tak for skattefradraget.

Et godt alternativ er derfor en modifisert versjon av ROT-ordningen, med skattelettelse utelukkende for energieffektiviseringstiltak, en ordning som etter hvert har blitt hetende EnergiFunn.

Private husholdninger utgjør 68 prosent av energiforbruket i Norges bygningsmasse. Den enkelte boligeier bør derfor gis gode incentiver til å effektivisere energibruken i egen bolig gjennom å investere i energieffektiviseringstiltak. Det er ikke tilfellet i dag. Enova har i dag en sjablongbasert støtteordning for selektive energitiltak mot husholdninger. Utover dette er minstegrensen for å utløse støtte fra Enova 500 000 kWh spart energi per år. I praksis betyr dette

at Enovas midler ikke er tilgjengelige for privatboliger og mindre boligselskaper.

Den enkelte boligeier bør derfor stimuleres til energieffektiviseringstiltak gjennom skattefradrag for dokumenterte utgifter til energisparingstiltak i egen bolig. Det er en enkel, effektiv og ubyråkratisk modell som vil utløse betydelig energieffektivisering i Norge i deler av bygningsmassen som i dag har få eller ingen offentlige støtteordninger. Deler av støtten som i dag kanaliseres gjennom Enovas støtteordninger kan i stedet gis som skattefradrag for dokumenterte utgifter til energieffektiviserende tiltak.

Forslagsstillerne viser til at det i Klimakur 2020 anbefales å bruke skattesystemet til å stimulere til energieffektivisering gjennom et ROT-fradrag for dette. De fem hovedtiltakene for energieffektivisering som vurderes i Klimakur er energioppfølging (EOS), isolering og tetting, teknisk utstyr (BTT – beste tilgjengelige teknologi), energistyring og lavenergiløsninger, der sistnevnte er en tiltakspakke der alle ovennevnte tiltak er kombinert sammen, i tillegg til at vinduer skiftes ut. Av de fem effektiviseringstiltakene er det tre som peker seg ut som samfunnsøkonomisk lønnsomme: energioppfølging, isolering og tetting og lavenergiløsninger.

Regjeringens løsning på utfordringene til nå synes å ha vært å skyte stadig mer penger inn i Enova. For eksempel gikk 70 ekstra millioner inn i deres tilskuddsordninger for husholdninger i 2011. I sin største massekommunikasjonskampanje i 2011 valgte Enova å rette oppmerksomheten mot de mindre og vanebaserte energieffektiviseringstiltakene. Det er ikke denne type kommunikasjon som gjør at Norges befolkning kommer til å stille seg i kø for å gjøre tiltak som etterisolering, bytte av vinduer og andre større tiltak som må til for å ta de store stegene på veien til en mer energieffektiv boligmasse. Det trengs ordninger som i langt større grad er utløsende for at folk på egen hånd bestemmer seg for å gjøre noe med sin energisituasjon. En ordning med skattefradrag, såkalt EnergiFunn, kan derfor være et godt alternativ.

EnergiFunn er en ordning som gjør at en kan få skattefradrag på dokumenterte kostnader knyttet til energieffektiviseringstiltak i egen bolig. Blir ordningen innført, vil private boligeiere og boligselskaper kunne trekke fra 50 prosent av dokumenterte arbeidskostnader ved gjennomførte energieffektiviseringstiltak fra skattepliktig inntekt. EnergiFunn skal gjelde dokumenterte arbeidskostnader påløpt over et år, og arbeidet må være utført og betalt. Fradraget på skattepliktig inntekt bør være på 50 pst. av dokumenterte arbeidskostnader, oppad begrenset årlig til 50 000 kroner per husholdning. Innføring av et slikt skattefradrag vil, etter forslagsstillerne mening, øke investeringene i tiltak som kutter energiforbruket. Dette vil, etter forslagsstillerne mening, være et meget vir-

kningsfullt tiltak for å kutte energiforbruket hos de 2,3 millioner boligeiere i Norge.

Forslagsstillerne viser til en nylig undersøkelse utført av Sentio Research for Norsk Teknologi, og hvor resultatene er gjengitt av byggaktuelt.no, der 2 av 3 boligeiere som ikke har planlagt å gjennomføre strømsparingstiltak, uttaler at de ville ha satt i gang tiltak for å kutte strømforbruket dersom investeringene kunne trekkes fra på skatten. Disse resultatene, kombinert med erfaringene fra ROT-avdraget i Sve- rig skulle tilsi at EnergiFunn-ordningen vil ha stor effekt dersom den innføres.

Energisjekk

Det er ikke alltid lett for den enkelte boligeier å identifisere potensialet for energisparing i egen bolig. Ofte krever det en faglig vurdering av boligen. Det bør derfor, etter forslagsstillerne mening, innføres en ordning med tilbud om gratis energisjekk fra fagfolk til boligeiere som vurderer å investere i energieffektivisering i egen bolig. I klimaforliket mellom regjeringspartiene (Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet) og Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fra januar 2008 står det at: «Partene er enige om at det skal arbeides videre med en ordning med tilbud om energisjekk av boligbygg for å bidra til å realisere enkle og effektive sparetiltak innen 2009».

Energimerking

Det er videre viktig med gode merkeordninger for bygg, ikke minst ved salg og utleie, slik at energieffektivitet i større grad kan gjenspeiles i salgpris eller leiepris. Stortinget vedtok å innføre en energimerkeordning for bygg gjennom endringer i energiloven våren 2009, jf. Ot.prp. nr. 24 (2008–2009). Denne energimerkeordningen kan også brukes til å stille krav til energibruk i nye bygninger.

Det er i andre land innført lignende ordninger. I Frankrike må alle boligannonser inneholde opplysninger om hvor klimavennlig huset er – gradert fra A til F.

Opplysning om energibehov basert på energimerkingen i boligannonser kan være et godt supplerende tiltak også i Norge. En slik opplysningsplikt må ta utgangspunkt i levert energi i den etablerte energimerkeordningen.

Snudd moms

11 pst. av nordmenn sier de har kjøpt tjenester svart de siste to årene. Av disse tjenestekjøpene er hele 84 pst. relatert til byggebransjen (snekker, maler, murer, elektriker, rørlegger). Ifølge Prognosesenteret vil nordmenn pusse opp for 55 mrd. kroner i 2012. Det utgjør et snitt per husholdning på rundt

28 000 kroner. De som flytter, bruker mange ganger mer, hele 110 000 kroner i snitt.

Merverdiavgift (mva., moms) skal kreves inn langs hele omsetningskjeden. En bedrift trekker inngående avgift fra utgående avgift og betaler differansen til staten. Snudd moms betyr at det kun skal være siste ledd i omsetningskjeden det skal legges merverdiavgift på.

Skattedirektoratet har foreslått en ordning med snudd moms for byggebransjen for å forhindre momssvindel. Sverige og Finland har innført tilsvarende tiltak. Erfaringene derfra tilsier en reduksjon i svart arbeid, men en økning i administrativ byrde.

Snudd moms er i utgangspunktet et effektivt tiltak mot svart arbeid og momsunndragelse i byggenæringen. Imidlertid er dette en særordning for merverdiavgift i byggebransjen som vil øke de administrative kostnadene både for stat og næringsliv. Det vil i tillegg gi staten større risiko, fordi all innbetaling av moms skjer fra ett firma i siste ledd av omsetningskjeden. En konkurs i sisteleddet kan bety større kreditortap, både for stat og andre långivere.

Forslagsstillerne mener at en ordning med snudd moms for byggebransjen bør utredes. Utredningen må få frem både fordeler og ulemper ved en slik ordning.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med den varslede klimameldingen legge frem forslag om en ordning med skattefradrag for dokumenterte kostnader knyttet til energieffektiviseringstiltak i egen bolig, en såkalt «EnergiFunn»-ordning, slik at ordningen kan implementeres i statsbudsjettet for 2013.

II

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 innføre en ordning med tilbud om gratis energisjekk av boligbygg.

III

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 om en vurdering av en ordning med såkalt «snudd moms» for byggebransjen.

29. mars 2012

